

Tonläget i tobaksdebatten har hårdnat på sistone med bland annat rubriker som "Dags att förbjuda giftpinnarna" och "Bötfäll rökarna - ge pengarna till forskning". Jag tycker det är fel att bara angripa rökarna, de som framförallt drabbas av tobakens skadeverkningar. Udden ska istället riktas mot profitörerna det vill säga den samlade tobaksbranschen. Deras affärsidé bygger på att rekrytera barn och ungdom in i ett nikotinberoende för att på så sätt skaffa sig trogna kunder. Kunder som sedan löper stor risk att drabbas av sjukdom och död.

Tobaksdebatten får inte bli ett "krig" mellan rökare och icke-rökare medan den samlade tobaksbranschen fortsätter sitt dödsbringande geschäft. Det är rökningen vi bekämpar inte rökarna. Rökare och icke-rökare måste istället agera tillsammans för att ställa tobaksbranschen till svars för deras latent livsfarliga varor och produkter.

I början av 1990-talet var jag själv med om att bilda nätverket Rökare mot Tobak. Tanken var att organisera både rökare och icke-rökare för en gemensam opinionsaktion så att tobaksbranschen utkrävdes produktansvar och skadeståndsskyldighet. Nätverket är tyvärr i dag vilande eftersom tobaken tagit livet av många av dess medlemmar. Medlemmar i nätverket var bl.a. underhållningsprofilerna Hagge Geigert och Peter Himmelstrand som bägge vittnade om rökningens vansinne. Den sistnämnde skrev om hur hans liv bokstavligen gick upp i rök: "Det tog lång tid – sådär 41 år och 511 000 cigaretter. Men sen hade jag lyckats. Lungorna var förstörda."

Och är det inte att komprometterande att statliga pensionsfonder äger aktier i Swedish Match? Hur rimmar nakna tandhalsar, cancer i bukspottskörteln, hjärt-kärlsjukdom, diabetes, graviditetskomplikationer och fosterskador med svensk folkhälso-politik? Även om skadorna är reducerade vid snusning jämfört med rökning så är det inga harmlösa alternativ Swedish Match saluför.

Nätverket Rökare mot Tobak ville också hjälpa rökare att komma ur sitt nikotinberoende och bryta med sina ovanor. Att det i Sverige av idag finns betydligt fler ex-rökare än rökare betyder att många rökare vill och kan fimpa för gott. För personer med astma eller KOL har hjälp till rökstopp högsta prioritet för annars kan det handla om att "andas genom ett litet sugrör". Och det är den hårt ansträngda primärvården som måste erbjuda tobaksavvänjning.

Det är självklart viktigt att ge vägledning och stöd till ungdomar så att dessa inte fastnar i nikotinträsket. Alla tillsatser av smakaromer i tobak är ju ägnade att locka ungdomar till att bli konsumenter. Själv provade jag rökningens lockelse i unga barnår men fick kräkas så fort jag drog in röken. Jag brukar säga att det blev min vaccination, att jag slutade samtidigt som jag började. Tobaksbranschen misslyckades åtminstone med att lura in mig i nikotinfällan.

Den samlade tobaksbranschen säger inte Nej till Cancer och Nej till alla andra sjukdomar som drabbar deras snusande eller rökande kunder. Det är samhället som måste säga stopp och belägg. Lagstiftningsförslag om förbud mot exponering av tobaksvaror på säljställen och neutrala tobaksförpackningar, som bland annat är på agendan just nu, är långsiktiga steg mot en friskare befolkning och ett samhälle som inte exploateras av en profithungrig tobaksindustri. Vi är många som anser att tobaksbranschen ska betala dyrt för allt elände den ställer till med. Den borde åtminstone vara med och betala för kostnaderna med tobaksavvänjning.

Men tobaksbruket måste saneras bort helt och hållet. Stöd opinionsaktionen tobaksfritt2025.se! Stöd opinionsaktionen Tobacco Endgame - Rökfritt Sverige 2025!

Bo Hellgren, Eldsjäl för att avveckla tobakens skadeverkningar